Termer om invandring

Hur var det nu igen med termerna?

Vem betraktas som invandrare?

På vilka grunder får man vistas i Finland?

Varje EU-medborgare har rätt att bo och röra sig i vilket EU-land som helst.

Tredjelandsmedborgare kan däremot behöva till exempel ett visum eller ett uppehållstillstånd för inresa och vistelse i ett EU-land.

EMN Europeiska migrationsnätverket FINLAND

Maahanmuuttovirasto
Migrationsverket
Finnish Immigration Service

Finansieras av Europeiska unionen

Vem?

Invandrare
En utlänning som ska bo eller redan har bott i landet i över ett år. Även termerna invandrad eller migrant används.

EU-medborgare
En medborgare i en EU-medlemsstat, som kan röra sig fritt inom Europeiska unionen. Medborgare i Norge, Island, Liechtenstein och Schweiz likställs med EU-medborgare.

Tredjelandsmedborgare
En utlänning som inte är EU-medborgare. Tredjelandsmedborgare är inte berättigade till den fria rörligheten inom EU utan behöver en annan grund för sin inresa och vistelse.

Statslös
En person som ingen stat betraktar som medborgare.

Person som söker internationellt skydd (asylsökande)
En person som söker internationellt skydd och uppehållsrätt i en främmande stat.

En person som har sökt internationellt skydd kan beviljas asyl, det vill säga flyktingstatus.

Flykting
En person som har flytt från sitt hemland eller sitt permanenta bosättningsland och som beviljats flyktingstatus.

Person som vistas olagligt i landet / irreguljär migrant
En person som har kommit till landet utan tillstånd som berättigar till inresa eller brutit mot villkoren för inresa, eller vars rätt till inresa eller uppehållsrätt har upphört.

Även beteckningen ”papperslös” används, men den är ingen officiell term.

Inresa & vistelse i landet

Visum
Ett inresetillstånd som beviljas en utlänning för turism eller därmed jämförbar kortvarig vistelse.

Uppehållstillstånd
Ett tidsbegränsat eller permanent tillstånd som beviljas en utlänning för annat än turism eller därmed jämförbar kortvarig vistelse. Uppehållstillstånd kan beviljas på grund av

> **arbete**
> Grunden för vistelse i landet är arbete.
>
> **studier**
> Grunden för vistelse i landet är studier som leder till en examen eller ett yrke vid en läroanstalt som personen har blivit antagen till.
>
> **familjeband**
> Grunden för vistelse i landet är familjeband till en finsk medborgare eller till en person som vistas i Finland med uppehållstillstånd. I fråga om detta används ofta begreppet ”familjeåterförening”.

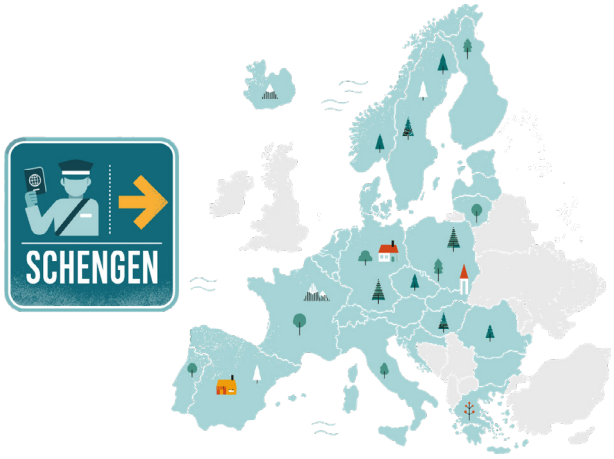
Integration
En individuell process för invandrare som sker i växelverkan med samhället och under vilken invandrarens delaktighet, jämställdhet och likabehandling i samhället ökar.

Medborgarskap
Ett rättsligt förhållande mellan individen och hans eller hennes medborgarskapsstat. Man kan förvärva medborgarskap vid födelsen eller genom naturalisation.

Schengenområdet

Schengenområdet består av staterna som tillämpar Schengenregelverket: EU-medlemsländerna (med undantag av Irland och Cypern) samt Norge, Island, Liechtenstein och Schweiz. Medborgare i dessa länder får röra sig fritt inom Schengenområdet.

Internationellt skydd

Flyktingstatus (asyl)
Beviljas en person som känner välgrundad fruktan för förföljelse i sitt hemland på grund av sitt ursprung, sin religion, nationalitet eller tillhörighet till en viss samhällsgrupp eller på grund av sin politiska uppfattning. Baserar sig på FN:s flyktingkonvention (Genèvekonventionen).

Alternativt skydd
Beviljas en person som i sitt hemland hotas av dödstraff, avrättning, tortyr eller någon annan behandling som är omänsklig eller kränker människovärdet, eller utsätts för en allvarlig fara som föranleds av väpnad konflikt i landet. Baserar sig på EU-lagstiftning.

Tillfälligt skydd
En skyddsform av undantagskaraktär i en situation där en väpnad konflikt, någon annan våldssituation eller en miljökatastrof har lett till massflykt från området. Förutsätter att skyddsbehovet bedöms bli kortvarigt. Baserar sig på EU-lagstiftning.

Vidarebosättning (flyktingkvot)
Finland tar emot som kvotflyktingar personer som FN:s flyktingorgan betraktar som flyktingar och som inte kan stanna i sitt nuvarande vistelseland.

Avlägsnande ur landet & återresa

Avvisning
När en utlänning inte har haft uppehållstillstånd och det fattas ett beslut om att utlänningen avlägsnas ur landet eftersom han eller hon inte uppfyller villkoren för vistelse i landet, är det fråga om avvisning.

Utvisning
När en utlänning har eller har haft uppehållstillstånd och det fattas ett beslut om att utlänningen avlägsnas ur landet eftersom han eller hon inte längre uppfyller villkoren för vistelse i landet, är det fråga om utvisning.

Dessa är beslut om avlägsnande ur landet. Efter att det har fattats ett beslut om avlägsnande ur landet lämnar personen landet självständigt, eller polisen eller gränskontrollmyndigheterna avlägsnar personen ur landet.

Överföring till den ansvariga staten
Överföring av en asylsökande till den medlemsstat som ansvarar för handläggningen av ansökan.

Frivillig återresa
En person lämnar landet frivilligt och återvänder till sitt hemland antingen på eget initiativ eller i överensstämmelse med ett beslut om avlägsnande ur landet.

Assisterad frivillig återresa
Vissa grupper, till exempel personer som har sökt internationellt skydd, kan få stöd för frivillig återresa när de avlägsnar sig från landet frivilligt.

Förbud mot tillbakasändning (non-refoulement)
En princip om att ingen får sändas tillbaka till ett område där han eller hon kan bli utsatt för dödsstraff, tortyr eller annan omänsklig behandling eller annan behandling som kränker människovärdet.

Utnyttjande och brottslighet i anknytning till migration

Människosmuggling
Ordnande av olaglig inresa i syfte att uppnå ekonomisk eller materiell vinning.

Människohandel
Rekrytering, transport, hysande eller mottagande av en annan person genom användande av hot, tvång, slaveri eller bedrägeri, i syfte att utnyttja denna person. Vid människohandel försätter förövaren sitt offer i en underordnad ställning och utsätter offret för utnyttjande i syfte att uppnå ekonomisk eller annan nytta.

Instrumentalisering av migranter
En situation där en främmande stat utnyttjar medborgare i tredjeländer eller statslösa personer genom att uppmana dem att försöka ta sig in i EU-området. Målet är att rubba stabiliteten i Europeiska unionen eller dess medlemsstater.

Europeiska unionens migrations- och asylpakt

EU:s migrations- och asylpakt, dvs. ”pakten” (Pact on Migration and Asylum), trädde i kraft den 11 juni 2024 och tillämpas från och med juni 2026. Pakten består av tio rättsakter genom vilka man säkerställer ett effektivt, rättvist och gemensamt europeiskt asylsystem som omfattar hela EU.

I och med pakten effektiveras kontrollen vid EU:s yttre gränser samt förfarandena i fråga om asyl och återsändning. Samtidigt säkerställs lika rättigheter för alla asylsökande.

I medlemsländerna införs till exempel ett obligatoriskt gränsförfarande. Ett gränsförfarande innebär att asylansökningar som bedömts vara ogrundade behandlas redan vid gränsen, vilket effektiverar utredningar och återsändanden samt hindrar sökande från att resa vidare till andra EU-länder. Genom pakten skapas också ett system för solidaritet där ingen medlemsstat som är utsatt för migrationstryck lämnas ensam.

Europeiska migrationsnätverket EMN

Europeiska migrationsnätverket (European Migration Network, EMN) är ett nätverk för forskning och informationsutbyte som behandlar migrationsärenden. EMN består av ordinarie medlemsländer och observatörsmedlemsländer. Till de ordinarie medlemsländerna hör alla medlemsländer i Europeiska unionen förutom Danmark. Till observatörsmedlemsländerna hör vissa länder utanför EU.

EMN producerar aktuell, neutral, tillförlitlig och jämförbar information som stöd för den politiska planeringen i Europeiska unionen och dess medlemsstater. EMN ger också allmänheten information om migrationsfrågor. EMN grundades år 2008 genom beslut av Europeiska unionens råd. Europeiska kommissionen finansierar nätverket och koordinerar verksamheten. Nätverkets kontaktpunkt i Finland fungerar vid Migrationsverket.

EMN Europeiska migrationsnätverket FINLAND

Utgivare: EMN Finland | emn.fi/sv/ | Juni 2026

EMN:s ordlista inom asyl och migration

EMN-ordlistan (EMN Asylum and Migration Glossary) innehåller över 500 termer inom ämnesområdet på olika språk. Ordlistan finns på Europeiska kommissionens webbplats.

Grafisk design: Jukka Fordell